

КОНОТАЦІЯ ПРИГОЛОСНОГО [В] В УКРАЇНСЬКОМУ ПОЕТИЧНОМУ ДИСКУРСІ СЕРЕДИНИ ХХ СТ.

У статті зроблена спроба проаналізувати конотацію губного сонорного [в] та його артикуляційно-акустичних алофонів [w], [v], [v'], [ʋ] як одну зі складових сугестивності поетичного дискурсу. Матеріалом послужили ліричні твори українських письменників середини ХХ століття, чия звукова палітра вражає евфонічною довершеністю й семантично розширеним змістом саме завдяки конотації аналізованих фонетичних одиниць.

Ключові слова: конотація, поетичний текст, звуки, губний сонорний приголосний, номінативні і комунікативні одиниці, модальність, сугестія.

В статье сделана попытка проанализировать коннотацию губного сонорного [в] та его артикуляционно-акустических аллофонов [w], [v], [v'], [ʋ] как одну из составляющих внушаемости поэтического дискурса. Материалом послужили лирические произведения украинских писателей середины ХХ столетия, чья звуковая палитра поражает эвфоническим совершенством и семантически расширенным смыслом именно благодаря коннотации анализированных фонетических единиц.

Ключевые слова: коннотация, поэтический текст, звуки, губной сонорный согласный, номинативные и коммуникативные единицы, модальность, сугестия.

This research deals with an attempt to analyze connotation of labial consonant [в] and its articulatory-acoustic allophones [w], [v], [v'], [ʋ] as components of suggestibility of poetic discourse. Material that is analyzed in this article bases on Ukrainian writers' lyrical works of the middle of XX century, whose sound palette amazes by euphonic perfection and semantically expanded sense owing to connotation of phonetic units.

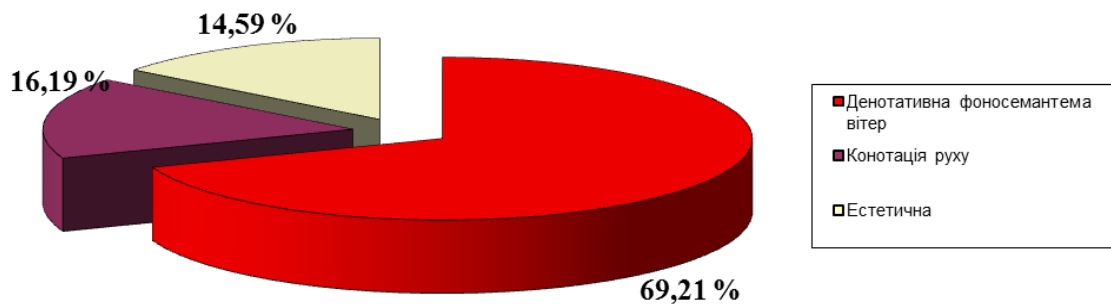
Key words: connotation, poetic text, sounds, labial sonorous consonant, nominative and communicative units, modality, suggestion.

Емоційно-експресивна динаміка українського поетичного дискурсу ХХ ст. безпосередньо залежить від механізмів творення естетичного ефекту одиницями всіх рівнів мови. У сучасній лінгвостилістиці дедалі помітнішою інтенсифікацією набувають перспективи теоретичного осмислення ролі звукової системи у формуванні прагматичних та змістових компонентів поетичного тексту. У різні періоди розвитку науки про мову незалежно від її діахронічно-синхронічних вимірів питання про зв'язок звука та значення цікавило й філософів, і багатьох лінгвістів, серед яких Платон, Ж.-Ж. Руссо, Р. Декарт, М. В. Ломоносов, Е. Фенц, М. Опіц, Ф. Цезен, Я. Бем, Г. В. Лейбніц, Ш. де Бросс, Е. Юнгер, В. фон Гумбольдт, Л. Блумфільд, Е. Сепір, Б. Уорф, О. Есперсен, Р. Якобсон, З. Ергель, Ш. Баллі та ін. У середині ХХ ст. системне вивчення дихотомії «звук – значення» пов'язане зосібна з працями російських мовознавців М. В. Панова [27], О. О. Леонтьєва [22], С. В. Вороніна [4], О. П. Журавльова [11], які розвинули теорію змістовності звукової форми мови у світлі звуко-символізму граматики й тексту. В українстиці наукове обґрунтування звукозображення мовлення на

засадах фонетичної мотивованості слова здійснили В. В. Левицький [18; 19], В. І. Кушнерик [17; 21], Л. А. Комарницька [20], позиціонуючи таку кореляцію, як «наявність певних відповідностей між символічним значенням звуків, що входять до складу найменування, і лексичним значенням даного найменування (слова)» [19, с. 16]. Однак символіка звуків перебуває в складних імпліцитних відношеннях із конотацією – лінгвостилістичною категорією, яку в українському мовознавстві вважають додатковими семантичними й прагматичними особливостями («співзначеннями») лексичного значення та значень інших мовних рівнів, що нашаровуються на їхній предметно-поняттєвий аспект і можуть бути зумовлені змістовою стороною та внутрішньою формою слова [35, с. 267]. Саме «дифузність» (В. М. Телія) цього поняття стала причиною того, що навіть на початку ХХІ ст. конотацію мовного знака аналізують у різних аспектах Ю. Д. Апресян [2], В. І. Goverдовський [5; 6; 7], В. М. Телія [36] та інші науковці. Є праці, присвячені вивченню прагматичного компонента конотації (О. М. Островська А. Арцишевська [26]), емотивності й образності (В. І. Шаховський [39]),

однак фонетичні конотації – додаткові відтінки до лексичного значення, які виникають у поетичному тексті завдяки актуалізації звукових повторів – сьогодні тільки починають привертати увагу українців, тому знаходяться в стані свого теоретичного обуртування. **Актуальність** дослідження зумовлена потребою системного опису конотаційного потенціалу звукової системи українського поетичного мовлення як естетичної форми комунікації, словесно-поетичні стандарти якої підпорядковані прагматичному характеру висловлювання. Проблема актуальна ще й із погляду встановлення фоносемантичних універсалій для консонантної системи поетичного мовлення. **Об'єктом** для дослідження було обрано губний сонорний приголосний [в], який із погляду акустичних параметрів максимально наближений до вокальних фонетичних одиниць (Л. І. Прокопова [30]; Ю. О. Карпенко[13]) і вирізняється з-поміж інших звукових засобів надзвичайно потужним конотаційним потенціалом. Особливості функціонування приголосного [в] та його артикуляційно-акустичних алофонів в ([w], [v], [v'], [ŷ]) було розглянуто на матеріалі поезій М. Вінграновського, І. Драча, М. Рильського, В. Симоненка, О. Стефановича, П. Тичини, В. Вовк («Нью-Йоркська група»), чия звукова палітра вражає еффо-

нічною довершеністю й семантично розширеним змістом саме завдяки конотації аналізованих фонетичних одиниць. Для формування естетично досконалого поетичного образу в художньому дискурсі значущими виявилися такі акустичні особливості цього сонорного, як *бемольність, дієзність-недієзність, непереривчастість, нерізкість, дифузність*. На основі семантико-асоціативного експерименту, в якому брали участь 180 респондентів (студентів-філологів та магістрантів Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка), було виявлено, що імпліцитна специфіка губного сонорного приголосного [в] у динаміці функціонування українського поетичного мовлення середини ХХ ст. детермінує релевантну для цього періоду фонетичну мотивованість і виявляє хронологічно константну стабільність щодо характеру співвіднесення компонентного складу асоціативних та конотаційних полів. Щільний сонорний [в] і його артикуляційно-акустичні алофони ([w], [v], [v'], [ŷ]) здатні ініціювати в поетичному дискурсі цього періоду 12 асоціативів (таблиця 1) та три типи конотацій: *естетичну, конотацію руху та конотацію денотативної семантики вітер* (діаграма 1).

Діаграма 1

Конотаційне поле губного приголосного [в]([w],[v],[v']|[ŷ]) в українському поетичному мовленні середини ХХ ст.

Денотативна семантика вітер (69,21 %) як «образ, узятий в аспекті своєї знаковості» [1, с. 826], зберігає в поетичному мовленні цього періоду характерні риси архетипного символу з яскраво вираженою національною специфікою: *Виводить вітер в комині неволю <...>* [В. Вовк «Вечір» 28, с. 102]. Звукообразувальна функція щільного сонорного [в] та його артикуляційно-акустичних варіантів виявлена на рівні мотиву номінації, що передає загальну ідею *вітер↔воля*, стаючи важливим детермінантом визначення глибинних процесів і явищ мовної системи та закономірностей структурування смислів через пізнання людської діяльності й створеної на її основі національно-культурної мовної картини світу. Консонантна синтагматика з домінуютьою щільною артикуляцією та акустичним ефектом бемольності конкретизує багатогранний поетичний образ вітру, експлікований у поетичному дискурсі зазвичай із позитивною оцінкою – як «символ

неспокою, зламу, вічного оновлення, волі» [15, с. 35]: *В своїм краю під буйними вітрами Щасливим я і вільним виростав* [В. Симоненко «Я не бував за дальніми морями», с. 154]. Навіть без відповідних лексичних аналогій фонетичні моделі із щільною артикуляцією [v'i] здатні набувати статусу функціонального імпліцитного стереотипу української поетичної мови ХІХ-ХХ ст., репрезентуючи ознаки образу-ідеї *вільний вітер*:

<...> Він вільний. Вільний! Вільний і щасливий, Бо все на світі вільне і щасливе!..

[М. Вінграновський «Дружиною мені приснились ви», с. 51].

До речі, аналізуючи етимологізацію звукового повтору приголосного [в] на прикладі слів *воля* та *війн* у поетичній мові П. Тичини (*В труні цій війн – значить той, хто волю, країни волю боронив!* [«Похорон друга», с. 242]), В. В. Коптілов наводив цікаві спостереження: у результаті алітерації [в] формуються асоціації абсолютної спорідненості

цих слів. Учений переконаний: «Якщо слова, в яких виступає повтор, стоять поряд, потреба в «кількісній» підтримці – повторному використанні слова – зникає» [16, с. 217]. Онтологічна сутність цього мовленнєвого явища, ґрунтуючись на фонетично вмотивованій символізації, підпорядкована, природно, фоновим знанням – національним, культурним, сакральним та іншим параметрам соціальної прагматики, актуалізованій протягом тривалого періоду всіма членами національного соціуму. У семантико-прагматичній площині поетичного мовлення в серед. ХХ ст. акустичне враження високої м'якої тональності губного щільного [в], формуючи *конотацію* (теплого, мажорного, світлого) *вітру*, зорієнтоване передусім на естетичну візуалізацію відчуттів мовців: *Знову поле. Вітер в два весельця* [П. Тичина «Ідемо з Великої Багачки», с. 173]. Емоційно-експресивна прозорість такого поетичного мовлення – у звуковій архітектоніці, вибудованій на домінуванні приголосного [в]. Асоціація *легкого теплого вітру* як іманентна акустична властивість поетичного мовлення

Вишневий цвіт
З вишневих віт
Вишневий вітер
Звіває з віт

[П. Драч «Смерть Шевченка», с. 60].

вважає не просто підкресленою винахідливістю чи багатою ритмомелодією, а передовсім парадоксально яскравою асоціативністю, а відтак – енергією імпліцитно кодованого метафоризму [8, с. 13]. Глибокий аналізм і надвисока поетика стилю, що спирається на конотаційний потенціал фонетичних одиниць, асоціативно вербалізує знаки реалій, стилістично маркуєчи взаємодію імпліцитних та експліцитних категорій, що є закономірністю поетичного мовлення як естетичної форми комунікації. Оскільки губний [в] поряд із голосним переднього ряду [і] є носієм символічного поняття «малий» [18, с. 52], то метафоричний образ *легкого* (ледве помітного, малого за динамікою й характером виваю) *вітру* на ґрунті акустичної подібності природного явища й тональності приголосного [в], конотаційно важливий для поглиблення як імпресивної, естетичної, так і пізнавально-відображувальної (гносеологічної, акумулятивної) функції денотата-символу *вишневий вітер*, що *звіває квіт*. Суто зорові асоціації – світлий колір – ідентифіковані, природно, завдяки означенню *вишневий*, однак світла символіка домінувального консонанса [в'] [18, с. 52] теж є інтегральним параметром актуалізації поетизмів зі світлою семантикою, хоч і не має статусу диференційного фоностилістичного мотиватора. Зрештою, у поетичному дискурсі цього періоду конотаційне спрямування губного приголосного [в] та його акустичних варіантів [в'], [ў] мотивує швидше притишений вечоровий рух повітря незалежно від позиціонованої денотатами кольорової семантики (білосніжної, яскраво-сонячної (золотої) чи лимонної): *Лимонний вітер задмухав понаддніпровий вечір...* [М. Вінграновський «Червоний светр,

білий сміх...», с. 79]; *В пережовкних степах золоту каламуть Вітер з Вінниці хвиле !..* [М. Вінграновський «Ніч Івана Богуна», с. 34]. Навіть у прозаїзованому поетичному мовленні, якому «чужа боязлива зашифровка ідеї і тенденції» [25, с. 8], щедра і яскрава обдарованість митця конотацією приголосного [в] ([w], [v], [v'], [ў]) творить традиційні асоціативні враження, позиціонуючи мікросемантичні ресурси міфологеми *вітер*: *Виє вітер, довго вис, навіть слухать обрива* [В. Симоненко «Виє вітер, довго вис, навіть слухать обрива» с. 90]. Це допомагає акумулювати асоціативно-образні функції внутрішньої форми слова *вітер*, необхідні для глибинної апперцепції семантики поетичного тексту [34, с. 2-3], де звуковим континуумом [в], [в'] та [ў] сформоване відчуття передусім руху, аніж кольору (сонячний відблиск на тихому плесі) чи полинового запаху вітру. Цілісність та емотивність поетичного мовлення формують *конотація руху* щільного сонорного [в], адекватне сприйняття якої здійснено на основі двох типів асоціативних вражень (таблиця 1). Кореспондуючи регульовальну функцію механізмів синестезії, така репрезентація авторської картини світу в конотаційному полі аналізованого губного належить до периферійних (16,19 %). Синтагматичне консонантування з домінантним акустичним імпульсом [в] на фонетичному рівні є своєрідним символом – інтенційною метафорою *руху-втечі* від життєвих буднів, якою закладено нову якість звукових одиниць – конотаційно-стилетвірну:

Втечу! Втечу хоча б у слові!

Втечу без слави і віця,

Крізь ваші душі гарбузові

І відгодовані серця.

Крізь вашу рабську кров безкровну <...>

[М. Вінграновський «Учора ще я в цьому колі жив», с. 99].

Актуалізація асоціації руху як стилістико-інформативного компоненту фонетичного значення [в] – утеча від усього, що суперечить моральним принципам, власне, від самого себе – до себе – орієнтує на певну психофізіологічну спільність художньо-творчого осмислення дійсності мовною особистістю, за яким та «душевна надійність, що гарантує повернення до самого себе в усіх переживаннях, пригодах серця, досвідах почуття» [9, с. 4]. Емоційним ставленням людини до своєрідної гармонізації суб'єктивного та об'єктивного [9, с. 5] позначена семантико-прагматична площина поетичного мовлення

Не вір, вродливко, Лісуніві:

Не вирій носить він, а вир... <...>

[О. Стефанович «Лісун»,

інтернетний ресурс].

У цьому звуковому потоці приголосні [в] та [в'] – маркери ідеї стрімкого руху по колу, що виникає внаслідок дії протилежних течій і втягує за собою; руху без права на високу мрію, – породжують виразні конотації: у паронімах, які контекстуально втілюють ідею контрарних сутностей (*не вирій <...> а вир*), на ґрунті історичної пам'яті

розгортається водночас й авторська засторога. По суті справи, основою для акцентування логіко-інформативної семантичної структури такого поетичного мовлення є конотаційні властивості приголосного [в], що ними «для узагальненого найменування значень і відтінків, які накладаються на основне значення мовних форм, на денотат» [12, с. 3], репрезентовано «своєрідну філософію життя сучасника-українця, освячену ідеєю нестримного руху, борні» [24, с. 436] і спрямовану в глибини народного уявлення про всесвіт і людину в ньому. «Загадковий естетичний код» такої поезії, як відомо, ще не розшифрований до кінця, однак «доведене до віртуозності алітераційне звучання тексту з нагромадженням і чергуванням приголосних звуків і однокореневих слів» [24, с. 437] вияскравлює його саме завдяки конотаційному полю аналізованих фонетичних одиниць. З огляду на потенційно високу стилістичну експресію такого поетичного мовлення, ідентифікованого респондентами за оцінкою емоційної близькості, виникає стереотипне уявлення про конотаційні властивості цих фрикативних сонорних як елементів імпліцитного естетичного кодування, хоч у конотаційному полі сонорного [в] *естетична конотація* є стилістико-інформативним компонентом периферійного типу 14,59 % (Діаграма 1). Об'єктивована на основі двох асоціативних вражень (Таблиця 1), ця «нова смислова якість, несподіваний експресивний ефект» [23, с. 505] поетичного мовлення

*Вона – рожевий цвіт весни,
Любові поцілунок.<...>
Вона – це шовк, вона – едвоб,
Водиця і травиця... [М. Рильський
«Визначення поезії», с. 182].*

є, скоріше, результатом актуалізації звучання приголосного [в] та його варіантів [w], [v], [v'], [ÿ], БІЛЬШІСТЬ із яких позиційно тяжіє до початку

лексеми, за законами категорій краси й гармонії. Оскільки в процесі обчислення «символічного значення слова» асоціативна вага першого консонанса зростає вчетверо [19, с. 17-18], то естетична оцінка об'єкта імпліцитної номінації – *поезії як форми естетичного відображення дійсності* – хоч і здійснена на рівні інтуїтивного осяяння (так званій «потік поетичної свідомості» [38, с. 7-8]), однак є природною характеристикою не лише з погляду семантичної структури слів, але й логіко-інформативної площини поетичного мовлення:

*<...>А в дні біді? А в дні війни?
Вояцький обладунок.<...>
А як повстав на пана раб?
В руках повстанських криця
[М. Рильський «Визначення поезії»,
с. 182].*

Навіть у процесі забезпечення суто граматичної (прийменникової) функції внутрішня форма таких лексичних одиниць, маючи апперцепційну природу, мінімально чи повністю експлікує в лексемі образ, покладений в основу номінації [34], надаючи мові експресивності й національного колориту (О. О. Потебня [29], О. О. Тараненко [35]). Єдиний звуковий континуум зі щільною [в]-акустикою максимально увиразнює задум митця за принципом «семантичної несумісності», моделюючи на фонетичному рівні своєрідний конотаційний оксиморон, квінтесенція естетичного сприйняття якого забезпечує екстраполяцію художнього-естетичного акценту на кваліфікативно-прагматичну комунікативну діяльність мовця. Таке бачення фоносемантичних можливостей фрикативного губного [в] та його алофонів – це риса не індивідуального стилю того чи того автора, а показник конотаційних властивостей українського поетичного мовлення як форми національного естетичного відтворення дійсності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Аверинцев С. С. Символ / С. С. Аверинцев // Краткая литературная энциклопедия. – Т. 6. – М., 1971. – Стб. 826–831.
2. Апресян Ю. Д. Интегральное описание языка и системная лексикография : [избранные труды] / Ю. Д. Апресян. – Т. 2. – М. : Школа «Языки русской культуры», 1995. – 692 с.
3. Вінграновський М. С. Сто поезій : [поезії] / М. Вінграновський. – К. : Молодь, 1967. – 128 с.
4. Воронин С. В. Основи фоносемантики : [монографія] / С. В. Воронин. – Л. : Изд-во Ленингр. ун-та, 1982. – 244 с.
5. Говердовський В. И. Диалектика коннотации и денотации / В. И. Говердовский // Вопросы языкознания. – 1985. – № 2. – С. 71–79.
6. Говердовський В. И. История понятия коннотации / В. И. Говердовский. – Филологические науки. – 1979. – № 2. – С. 83–86.
7. Говердовський В. И. Про суфіксальну експлікацію конотації іменників / В. И. Говердовський // Мовознавство. – 1988. – № 3. – С. 54–59.
8. Дзюба І. «Народжуйте себе допоки світу...» / І. Дзюба // І.Ф. Драч Берло : [книга поезій] / І.Ф. Драч ; [передм. І. М. Дзюби]. – К. : Грамота, 2007. – С. 5–26.
9. Дзюба І. Мовою серця / І. Дзюба // Чубач Г. Т. Небесна долина : [вибр. поезії] / Г. Т. Чубач ; [передм. І. Дзюби]. – К. : Укр. письменник, 1993. – С. 3–13.
10. Драч І. Ф. Берло : [книга поезій] / І. Ф. Драч ; [передм. І. М. Дзюби ; ілюстрації А. В. Чебикіна]. – К. : Грамота, 2007. – 912 с. , іл. – (Серія «Бібліотека Шевченківського комітету»).
11. Журавлєв А. П. Звук и смысл : [кн. для внекласс. чтения учащихся ст. классов] / А. П. Журавлєв. – 2-е изд., испр. и доп. – М. : Просвещение, 1991. – 160 с.
12. Іщенко Н. Конотація в системі мови та мовлення / Н. Іщенко // Наукові записки. – Випуск 95. – Серія : Філологічні науки (мовознавство) : у 2 ч. – Кіровоград : РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2011. – С. 3–7.
13. Карпенко Ю. О. Фонетика Сучасна українська мова. Фонетика. Фонологія. Орфоєпія. Графіка. Орфографія. Лексикологія. Лексикографія : [навч. посіб.] / О. І. Бондар, Ю. О. Карпенко, М. Л. Микитин-Дружинець. – К. : ВЦ «Академія», 2006. – С. 37–42.
14. Комарницька Л. А. Символічні значення голосних і приголосних в англійській мові / Л. А. Комарницька // Мовознавство. – 1984. – № 4. – С. 67–70.
15. Кононенко В. І. Словесні символи в семантичній структурі фраземи / В. І. Кононенко. – Мовознавство. – 1991. – № 6. – С. 30–36.
16. Коптілов В. В. Фоностилістика / В. В. Коптілов // Сучасна українська літературна мова / [за загальною ред. акад. АН УРСР І. К. Білодіда]. – Т. 5 Стилістика / [за ред. І. К. Білодіда]. – К. : Наукова думка, 1973. – С. 211–243.

17. Кушнерик В. І. До проблеми фоносемантичних явищ та універсалій у германських та слов'янських мовах / В. І. Кушнерик // Мовознавство. – 2008. – № 4. – С. 119–123.
18. Левицький В. В. Семантика и фонетика [пособие, подготовленное на материале экспериментальных исследований] / В. В. Левицкий. – Черновцы, 1973. – 104 с.
19. Левицький В. В. Фонетична мотивованість слова / В. В. Левицький // Мовознавство. – 1974. – № 1. – С. 15–26.
20. Левицький В. В. Конотативне і фонетичне значення слова / В. В. Левицький, Л. А. Комарницька // Мовознавство. – 1981. – № 3. – С. 21–24.
21. Левицький В. В. Символічні значення голосних і приголосних сучасної німецької мови / В. В. Левицький, В. І. Кушнерик // Мовознавство. – 1986. – № 3. – С. 21–27.
22. Леонтьев А. А. Психолінгвістика / А. А. Леонтьев. – Л.: Издательство «Наука», 1967. – 118 с.
23. Літературознавчий словник-довідник [за ред. Р. Т. Гром'яка, Ю. І. Коваліва, В. І. Теремка]. – К.: ВЦ «Академія», 2007. – 752 с.
24. Мишанич О. С. Олекса Стефанович / О. С. Мишанич // Історія української літератури ХХ століття. : у 2 кн. – Кн. 1. : 1910-1930-ті роки : [навчальний посібник] / [За ред. В. Г. Дончика]. – 2-ге вид. – К.: Либідь, 1994. – С. 433–439.
25. Олійник Б. «Не вернувся з плавання» / Б. Олійник // Симоненко В. Ти знаєш, що ти – людина : [вірші, сонети, поеми, казки, байки] / В. Симоненко ; [передм. Б. Олійника]. – К.: Наукова думка, 2001. – С. 3–12 (Серія «Б-ка школяра»).
26. Островська О. Денотативне і конотативне значення категорії оцінки у художньому дискурсі / О. М. Островська, А. Л. Арцишевська // Вісник Львівського університету : Сер. : Іноземні мови. – 2010. – Вип. 17. – С. 42–46.
27. Панов М. В. Современный русский язык. Фонетика : [учебник для университетов] / М. В. Панов. – М.: Высшая школа, 1979. – 256 с.
28. Поети «Нью-Йоркської групи» : [Антологія] / [упоряд. текстів О. Г. Астаф'єва, А. О. Дністровського ; передмова О. Г. Астаф'єва]. – Харків: Веста; Видавництво «Ранок», 2005. – 286 с.
29. Потебня А. А. Теоретическая поэтика / А. А. Потебня ; [сост., вступ. ст., коммент. А. Б. Муратова]. – М.: Высшая школа, 1990. – 344 с.
30. Прокопова Л. І. Приголосні звуки / Л. І. Прокопова // Сучасна українська літературна мова / [за загальною ред. акад. АН УРСР І. К. Білодіда]. – Т. І. Вступ. Фонетика. – К.: Видавництво «Наукова думка», 1969. – С. 130–178.
31. Рильський М. Вибрані твори : [лірика та поеми] / М. Рильський ; [вступна стаття Олександра Дейча ; мал. та портрет роботи худ. В. С. Перевальського]. – К.: Видавництво художньої літератури «Дніпро», 1977. – 351 с. – («Шкільна бібліотека»).
32. Симоненко В. А. У твоєму імені живу : [зб. : для серед. та ст. шк. віку] / В. А. Симоненко ; [упоряд. В. В. Яременка; передм. О. Т. Гончара; художнє оформл. М. І. Стратілат; упоряд. фотоіл. матеріалу Д. С. Чередниченка]. – К.: Веселка, 1994. – 350 с. : іл. – (Серія «Шк. б-ка»).
33. Стефанович О. Возлюбії її до крові [Електронний ресурс] / О. Стефанович : [Літературна спадщина. Дослідження. Документи]. – Рівне, 2003. – 140. – Режим доступу : <http://ukr-net/stefanovych/264-virshi/3299-lisun/html>.
34. Стефурак Р. І. Асоціативно-образний потенціал внутрішньої форми слова у поетичному тексті (на матеріалі української поезії 60-90 років ХХ століття) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.01 / Р. І. Стефурак. – Івано-Франківськ, 2003. – 24 с.
35. Тараненко О. О. Конотація // Українська мова. Енциклопедія / [В. М. Русанівський, О. О. Тараненко, М. П. Зяблюк та ін.]. – К.: Видавництво «Українська енциклопедія» ім. М. П. Бажана, 2004. – С. 267–268.
36. Телія В. Н. Конотативний аспект семантики номинативних одиниць / В. Н. Телія. – М.: Наука, 1986. – 144 с.
37. Тичина П. Г. Золотий гомін : [вибрані твори] / П. Г. Тичина ; [упоряд., вступ. ст. та примітки С. А. Гальченка]. – К.: Видавництво «Криниця», 2008. – 608 с. : іл. – (Серія «Бібліотека Шевченківського комітету»).
38. Фізер І. Вступна стаття / І. Фізер // Стефанович О.: [зібрання творів]. – Торонто, 1975. – С. 3–9.
39. Шаховський В. І. Эмотивный компонент значения и методы его описания : [учебн. пособие к спецкурсу] / В. И. Шаховский. – Волгоград : Изд-во ВГПИ, 1983. – 96 с.

СКРОЧЕННЯ

КЗЕРР – коефіцієнт загальної емоційної реакції респондентів

Таблиця 1.

Асоціативне поле конотацій губного приголосного [в] ([w], [v], [v'], [ʃ]) в українському поетичному мовленні середини ХХ ст.

№ п/п	Тип конотації	Асоціативне поле конотацій	Автор	Вірш	КЗЕРР	
					К-ть	%
					180	100
1	Денотативна фоносемантика вітер	Легкий весняний вітер	І. Драч	«Смерть Шевченка», 1962 р.	177	98,3
		Виття вітру	В. Симоненко	«Вис вітер, довго вис, навіть слухать обрида», 1961 р.	155	86,1
		Пориви вітру	В. Симоненко	«Я не бував за дальніми морями», 1963 р.	134	74,4
		Лимонний вітер	М. Вінграновський	«Червоний светр...», 1963 р.	113	62,8
		Асоціація вільного вітру, хоча у вірші йшлося про народ	М. Вінграновський	«Дружиною мені приснились ви», 1964 р.	111	61,7
		Присмний легенький вітерець	П. Тичина	«Їдемо з Великої Багачки», 1940 р.	110	61,1
		Завивання вітру.	В. Вовк	«Вечір», 1954 р.	100	55,6
		Вітер - виразнення кольору	М. Вінграновський	«Ніч Івана Богуна», 1967 р.	96	53,3
2	Конотація руху	Вир як символ руху по колу	О. Стефанович	«Лісун», 1949 р.	117	65
		Уявний рух по колу	М. Вінграновський	«Учора ще я в цьому колі жив», 1967 р.	116	64,4
3	Естетична	Ніжність	М. Рильський	«Визначення поезії», 1953 р.	112	62,2
		Ритмотвірні властивості естетизації мовлення	М. Рильський	«Визначення поезії», 1953 р.	98	54,4

© Українець Л. Ф., 2013

Дата надходження статті до редколегії 01.04.2013 р.

УКРАЇНЕЦЬ Людмила Федорівна – кандидат філологічних наук, доцент, професор кафедри української мови Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка, м. Полтава.

Коло наукових інтересів: лінгвістична, особливості поетичного дискурсу ХХ століття.